

การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับโปรแกรมการป้องกัน
และลดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในวัยรุ่น

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช)
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2552

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับ โปรแกรมการป้องกันและลดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในวัยรุ่น
A SYNTHESIS OF RESEARCH ON SEXUAL RISK BEHAVIOR PREVENTION AND
REDUCTION PROGRAMS IN ADOLESCENTS

ภาวิตา รัตนพันธ์ 4836255 RAMH/M

พย.ม. (การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช)

คณะกรรมการที่ปรึกษาสารนิพนธ์: ทศนา ทวีคุณ, Ph.D. (Nursing), โสภิณี แสงอ่อน, Ph.D.
(Nursing)

บทคัดย่อ

พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในวัยรุ่นมีผลกระทบทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม โดยผลเสียที่ตามมา รวมถึงการติดเชื้อเอชไอวี การติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์ และการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับ โปรแกรมป้องกันและลดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในวัยรุ่น ผู้ศึกษาได้ทำการสืบค้นงานวิจัยอย่างเป็นระบบจากฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์จำนวน 7 ฐานข้อมูล รวมถึงการสืบค้นจากวารสารต่างๆด้วยตนเอง เกณฑ์การคัดเลือกงานวิจัยคือ เป็นงานวิจัยที่มีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะประเมินผลของโปรแกรมป้องกันและลดพฤติกรรมเสี่ยงในวัยรุ่น มีการระบุข้อมูลเกี่ยวกับโปรแกรม เป็นงานวิจัยประเภททดลองหรือกึ่งทดลอง ตีพิมพ์ในช่วงปี 2547 - 2551 และสามารถเข้าถึงเอกสารฉบับเต็มได้ โดยในการศึกษาครั้งนี้ มีจำนวนงานวิจัยที่มีลักษณะตามเกณฑ์ จำนวน 27 เรื่อง จากนั้นผู้ศึกษานำงานวิจัยที่ได้มาทำการวิเคราะห์เกี่ยวกับองค์ประกอบสำคัญของการศึกษาและลักษณะของโปรแกรม ผลการศึกษาพบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่เป็นแบบสุ่มเข้าทดลองพร้อมมีการติดตามประเมินผลหลังสิ้นสุดโปรแกรม ตัวแปรที่ใช้ในการวัดผลลัพธ์ทางพฤติกรรมส่วนใหญ่ ได้แก่ การชะลอการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก การใช้ถุงยางอนามัย การใช้ยาคุมกำเนิด และความถี่ของการมีเพศสัมพันธ์ จำนวนครั้งของโปรแกรมอยู่ในช่วง 1- 20 ครั้ง โดยส่วนใหญ่จะมีผู้ใหญ่มากเป็นผู้ดำเนินกิจกรรม เนื้อหาของโปรแกรมส่วนใหญ่ประกอบด้วย การให้ความรู้เรื่องเพศศึกษา การสร้างเสริมทักษะในเรื่องการสื่อสารเกี่ยวกับเพศ การตัดสินใจ และการแก้ปัญหา กลยุทธ์ที่ใช้ในการดำเนินโปรแกรมได้แก่ การอภิปรายกลุ่มย่อย บทบาทสมมุติ และเกมส์ ข้อเสนอที่ได้เกี่ยวกับลักษณะของโปรแกรมที่มีประสิทธิภาพ สามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการศึกษาเกี่ยวกับ โปรแกรมป้องกันและลดพฤติกรรมเสี่ยงในวัยรุ่นต่อไป

คำสำคัญ: วัยรุ่น / พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ / การป้องกัน / โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ / เอชไอวี / การตั้งครรภ์

137 หน้า

A SYNTHESIS OF RESEARCH ON SEXUAL RISK BEHAVIOR PREVENTION
AND REDUCTION PROGRAMS IN ADOLESCENTS

PAVITA RAT TANAPAN 4836255 RAMH/M

M.N.S. (MENTAL HEALTH AND PSYCHIATRIC NURSING)

THEMATIC PAPER ADVISORY COMMITTEE: TUSANA THAWEEKOON,
Ph.D. (NURSING), SOPIN SANGON, Ph.D. (NURSING)

ABSTRACT

Sexual risk behavior can threaten the physical and social well-being of young people in a variety of ways, as it can put them at risk for infection with the human immunodeficiency virus (HIV), other sexually transmitted diseases (STDs) and unintended pregnancy. The purpose of this study is to review and synthesize empirical findings of sexual risk- prevention and reduction programs in adolescents. The author systematically searched 7 electronic databases and hand-searched journals to identify evaluations of behavioral interventions to prevent and reduce sexual risk behaviors among adolescents. Articles were included if they were published between 2004 to 2008, provided information about the interventions, clear aims, and had quasi-experimental or experimental evaluation methods. Twenty-seven studies met the inclusion criteria. The author analyzed these interventions to assess their research and program characteristics. Results showed that the majority of studies included randomized controlled designs and employed follow-up measures. The most commonly measured outcomes were delay of initiation of sexual intercourse, condom use, contraceptive use, and frequency of sexual intercourse. Programs ranged from 1 to 20 sessions, most had adult facilitators. The treatment components commonly included both knowledge and skill-building activities about sexual communication, decision-making, and problem solving. The programs included a wide range of strategies for content delivery such as role-plays, small group discussions, and games. Program characteristics for effective programs suggest the implications for future directions of sexual risk- prevention and reduction programs for adolescents.

KEY WORDS: ADOLESCENT / SEXUAL RISK BEHAVIOR / PREVENTION /
SEXUAL TRANSMITTED INFECTION / HIV / PREGNANCY

137 pages.